

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D. a Mgr. Václava Trajera v právní věci **žalobce: J. K.**, nar. „X“, „X“, zastoupeného Mgr. Bc. Michaelem Kisem, advokátem se sídlem Riegrova 229, Chomutov, proti **žalovanému: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16.11.2011, č.j. 45091/010/9012/26.10.11/HR,

t a k t o :

- I.** Žaloba **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u zdejšího soudu v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16.11.2011, č.j. 45091/010/9012/26.10.11/HR, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Most ze dne 12.10.2011, č.j. 45008/130/9012/12.10.11/DJ/001/R, kterým nebylo vyhověno žádosti žalobce o vrácení přelátku na pojistném za roky 2007 a 2008.

Žalobce namítá, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s jeho odvolacími námitkami. Namítl rovněž, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), když nezjistil skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí v dané věci. Tím byl žalobce dle svého názoru zkrácen na svých subjektivních právech.

Žalobce zdůraznil, že nesouhlasí se závěrem žalovaného, že v řádném termínu nepodal přehledy za rok 2007 a 2008. Uvedl, že na výzvu Okresní správy sociálního zabezpečení Most (dále jen „okresní správa“) předložil přehledy o příjmech a výdajích za požadované roky a též potvrzení o zaměstnání, které však nebylo pracovníci okresní správy opakovaně přijato. Žalobce zdůraznil, že se opakovaně snažil věc řešit, a když přinesl potvrzení, které by požadavkům okresní správy vyhovovalo, bylo žalobci sděleno, že oprava již není možná, a že musí celou částku uhradit. Dle žalobce správní orgán nepostupoval s plným šetřením jeho práv, když striktním požadavkem na formu dokumentu a následným neumožněním opravy v systému znemožnil, aby byl žalobce posuzován jako osoba samostatně výdělečně činná se samostatnou výdělečnou činností vedlejší. Kategorický požadavek správního orgánu na formu tvrzení o výkonu zaměstnání považuje žalobce za stav přepjatého formalismu, který je v rozporu s § 51 správního řádu.

K tvrzení žalovaného, že žalobce byl nad rámec úřední povinnosti telefonicky upozorněn na nedoložení příslušných potvrzení, žalobce namítá, že takový způsob komunikace nelze považovat za dostačující a plně průkazný, obzvláště za situace, kdy důsledkem nesplnění povinnosti byla nutnost uhradit dlužné pojistné. Žalobce tak má za to, že postup správního orgánu v tomto případě byl v rozporu s ustanovením § 4 odst. 4 správního řádu. Žalobce trval na tom, že správnímu orgánu nic nebránilo v tom, aby žalobce řádně vyrozuměl písemně a stanovil mu ke splnění povinnosti přiměřenou lhůtu a současně jej poučil o tom, na jakých formulářích mají být skutečnosti doloženy.

Žalobce trval na tom, že úhradu dlužné částky na pojistné za roky 2007 a 2008 provedl pouze z obavy před případnou exekucí, což však nic nemění na skutečnosti, že daný nárok okresní správy považoval za neoprávněný.

Žalobce rovněž zdůraznil, že zákon nevylučuje, aby bylo přihlédnuto k přehledu předloženému okresní správě po zákonem stanovené lhůtě. Žalobce zdůraznil, že se snažil rozhodné skutečnosti řádně doložit, ale nebylo mu to umožněno. Poukázal na skutečnost, že v ostatních letech postupoval stejně jako při dokládání rozhodných skutečností za období roku 2007 a 2008 a nevznikly žádné problémy. Dále žalobce s poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.8.2009, č.j. 4 Ads 114/2009-49, uvedl, že lhůta pro předložení potřebných dokladů stanovená v zákoně netvoří překážku pro to, aby mohla povinná osoba údaje o vedlejší samostatné činnosti doložit dodatečně. V daném případě nejde o případ pravé koncentrace. Správnímu orgánu tak právní úprava nebrání v tom, aby k později doloženým skutečnostem přihlédl.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě navrhl její zamítnutí v plném rozsahu.

Žalovaný ve svém vyjádření zdůraznil, že žalobce měl podat mimo jiné potvrzení, že v letech 2007 a 2008 získal v zaměstnání příjem minimálně ve výši 96 000,- Kč. Žalobce ovšem předložil pouze potvrzení od zaměstnavatele, že jeho zaměstnání trvalo od 1.2.1996 do 31.12.2009 a že průměrný čistý měsíční výdělek za toto období byl 23 114,- Kč. Z tohoto potvrzení však nelze dle žalovaného zjistit, zda v letech 2007 a 2008 bylo dosaženo u žalobce příjmu ze zaměstnání minimálně ve výši 96 000,- Kč. Následně žalovaný poukázal na řízení, v jejichž rámci byly žalobci pravomocně uloženy pokuty za nesplnění zákonem stanovené povinnosti, tj. nepředložení přehledu za rok 2007 a 2008. Žalovaný zdůraznil, že veškerá podání, která žalobce na okresní správu předložil, byla vždy řádně převzata. Tvrzení, že

některé potvrzení nebylo pracovníci okresní správy převzato, se dle žalovaného nezakládá na pravdě a není ničím doloženo. Poukázal na aktivní přístup pracovníků okresní správy, který dokumentuje obsah úředního záznamu ze dne 13.10.2010. Příslušné pracovnice se dle žalovaného vždy snažily být žalobci nápomocné. Zdůraznil, že žalobci nikdy nebyla vytýkána forma potvrzení, ale vždy jeho obsah. Žalovaný uvedl, že do dne vyhotovení vyjádření k žalobě nebylo na okresní správu dodáno potvrzení za rok 2007 a 2008, které by dokládalo, že žalobce v uvedených letech získal v zaměstnání příjem minimálně 96 000,- Kč. Tvrzení žalobce, že mu bylo sděleno, že po doplnění podání již nelze opravu předpisu provést, se dle žalovaného nezakládá na pravdě, neboť potřebné potvrzení doposud nebylo na příslušný orgán dodáno. Žalovaný trvá na tom, že v postupu správních orgánů nelze spatřovat přepjatý formalismus, ale snahu postupovat v souladu se zákonem. Trvá na tom, že v rozhodné době musela osoba samostatně výdělečně činná, pokud chtěla, aby její samostatná činnost byla považována za vedlejší, doložit, že za dané období měla ze zaměstnání příjem minimálně 96 000,- Kč.

K telefonické komunikaci uvedl žalovaný, že tato komunikace byla využita nad rámec úřední povinnosti jako nejrychlejší dostupný prostředek komunikace. Žalovaný zdůraznil, že žalobce dokládal výši příjmu ze zaměstnání za roky 2004, 2005 a 2006, a musel tedy o této zákonné podmínce vědět. Okresní správa žalobci nikterak nebránila v uplatnění jeho práv. Žalobce dle žalovaného svá práva uplatnit mohl, ale neučinil tak.

Dále žalovaný zdůraznil, že do dne nabytí právní moci platebního výměru č. 1405/2010, kterým byl vyměřen žalobci mimo jiné doplatek na pojistném za roky 2007 a 2008, tj. do dne 21.10.2010, nepředložil žalobce jako osoba samostatně výdělečně činná za rok 2007 a za rok 2008 potvrzení o zaměstnání, ve kterém by byl potvrzen dosažený příjem ze zaměstnání ve výši alespoň dvanáctinásobku minimální mzdy platné v roce 2007 a 2008, tj. ve výši 96 000,- Kč.

Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce replikou, ve které uvedl, že žalovaný nepopírá, že z potvrzení jeho zaměstnavatele vyplývá, že průměrná výše jeho čistého výdělku v období od 1.2.1996 do 31.12.2009 činila 23 114,- Kč měsíčně. Výdělek u zaměstnavatele žalobce je relativně stabilní. Z uvedeného je dle žalobce evidentní, že s ohledem na výši průměrného měsíčního výdělku splňoval žalobce podmínku pro posuzování jeho samostatné výdělečné činnosti jako vedlejší, když jeho průměrný roční výdělek dosahoval částky 277 368,- Kč.

Při jednání soudu právní zástupce žalobce přednesl žalobu shodně jako v jejím písemném vyhotovení a v souladu se zněním následné repliky. Trval na tom, že žalobou napadené rozhodnutí by mělo být zrušeno pro nezákonnost, a to s ohledem na jednoznačný skutkový stav, z něhož vyplynulo, že žalobce má dostatečné příjmy ze služebního poměru. Žalobou napadené rozhodnutí tedy žalobce považuje za projev přepjatého formalismu. Poukázal na skutečnost, že správní orgány měly k dispozici potvrzení dodané žalobcem o výši jeho příjmu a délce trvání jeho služebního poměru, z něhož se dalo dovodit, že žalobcova výdělečná činnost vykonávaná z pozice osoby samostatně výdělečně činné je činností vedlejší. Zdůraznil, že u hasičského záchranného sboru, u něhož byl žalobce ve služebním poměru, příjmy příliš nekolísaly, a bylo tedy možno vycházet z průměrného výdělku i ve vztahu k rokům 2007 a 2008.

Pověřený pracovník žalovaného při tomtéž jednání uvedl, že žalobce po celou dobu správního řízení nedodal potvrzení o příjmech, které by obsahovalo veškeré zákonem vyžadované náležitosti. Z potvrzení, které žalobce předložil, nebylo možné dle pověřeného pracovníka zjistit relevantní údaje ve vztahu k roků 2007 a 2008, třebaže posouzení právě těchto roků bylo pro daný případ klíčové. K průměrným příjmům za celou dobu trvání služebního poměru pověřený pracovník uvedl, že z takového údaje nelze vycházet, neboť by při zohlednění průměrných příjmů nemohla být zhodnocena případná doba pracovní neschopnosti žalobce. Délka trvání pracovní neschopnosti byla žalobcem doložena pouze k roku 2009, který nebyl předmětem daného řízení.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Z obsahu předloženého správního spisu vyplývají následující rozhodné skutečnosti. Žalobce byl v letech 2007 a 2008 osobou samostatně výdělečně činnou, současně však byl i zaměstnancem ve služebním poměru. Platebním výměrem Okresní správy sociálního zabezpečení Most č. 1405/2010 ze dne 22.9.2010, č.j. 45008/130/9014/22.09.10/BA/1405/PV, byla žalobci uložena povinnost uhradit dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a penále za roky 2007 a 2008 v celkové částce 47 001,- Kč v souvislosti s jeho výkonem samostatné výdělečné činnosti. Proti tomuto platebnímu výměru žalobce nepodal odvolání a platební výměr nabyl dne 21.10.2010 právní moci. Žalobce bezhotovostním příkazem k úhradě ze dne 5.9.2011 uhradil částku ve výši 47 001,- Kč. Podáním ze dne 4.10.2011 požádal žalobce o vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení za roky 2007 a 2008 s odůvodněním, že v uvedených letech vykonával samostatnou výdělečnou činnost pouze jako činnost vedlejší, což doložil, a uhrazená částka na pojistném za uvedené roky je dle žalobce přeplatkem. Této žádosti nebylo prvostupňovým orgánem vyhověno. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, o kterém bylo rozhodnuto žalobou napadeným rozhodnutím.

Na tomto místě považuje soud za podstatné zdůraznit, co bylo předmětem správního řízení, které soud v rámci správního soudnictví přezkoumává. Předmětem správního řízení, které bylo ukončeno žalobou napadeným rozhodnutím, byla žádost o vrácení přeplatku na pojistném, nikoli přezkum správnosti stanovení výše pojistného.

Postup správního orgánu při vrácení přeplatku na pojistném je upraven v § 17 zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon o pojistném na sociální zabezpečení“). V § 17 odst. 1 zákona

o pojistném na sociální zabezpečení je uvedeno, že přeplatek na pojistném se vrací plátcí pojistného nebo jeho právnímu nástupci do pěti let po uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl, pokud není jiného splatného závazku vůči okresní správě sociálního zabezpečení; je-li takový závazek, použije se přeplatku na pojistném k jeho úhradě; po úhradě splatných závazků na pojistném lze použít přeplatku na pojistném také k úhradě dluhu v nemocenském nebo důchodovém pojištění; splatný závazek podle věty první a třetí se zjišťuje, má-li zaměstnavatel více mzdových účtů, ve vztahu ke všem těmto mzdovým účtárnám.

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že správní orgán po podání žádosti nejprve zkoumá, zda vůbec nějaký přeplatek plátcí vznikl a zda nějaký přeplatek eviduje. Zjistí-li, že tomu tak je, zkoumá správní orgán další podmínky pro zacházení s přeplatkem. Posuzuje, zda neeviduje jiný splatný závazek vůči okresní správě sociálního zabezpečení. Následně posuzuje, zda není u plátce evidován dluh na nemocenském nebo důchodovém pojištění. Až v situaci, kdy tomu tak není, je oprávněn takový vratitelný přeplatek vrátit. V rámci přezkumu rozhodnutí o žádosti o vrácení přeplatku se soud zabývá tím, zda správní orgány při posuzování žádosti postupovaly podle výše uvedených kritérií.

V daném případě je mezi účastníky nesporné, že okresní správa vydala platební výměr, kterým byla žalobci uložena povinnost uhradit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a penále za roky 2007 a 2008. Tento platební výměr nabyt právní moci a z předloženého správního spisu nevyplývá, že by se žalobce byť i jen pokusil tento platební výměr napadnout prostřednictvím řádných či mimořádných opravných prostředků. Na tomto místě je nutno zdůraznit, že pokud, popř. dokud, je tento platební výměr pravomocný a není zrušen mimořádnými opravnými prostředky, je závazný nejen pro účastníky řízení, z něhož vzešel, tj. v daném případě pro žalobce, nýbrž je závazný i pro všechny správní orgány včetně správního orgánu I. stupně a žalovaného v předmětné věci, a to s ohledem na presumpci správnosti správních aktů, která je jednou z ústředních zásad správního řízení. I případně vadný správní akt je způsobilý založit právní účinky a je třeba se jím řídit, pokud resp. dokud není předepsaným postupem zrušen. I vadné projevy vůle správních orgánů jsou tedy projevy vůle správních orgánů, přičemž v důsledku presumpce správnosti správních aktů to v praxi znamená, že na vadné správní akty se hledí jako by byly bezvadné (srov. např. Kindl, M.: Činnost veřejné správy, Západočeská universita, Plzeň 1998, str. 84).

Jak již bylo výše uvedeno, předmětem daného správního řízení nebylo posuzování správnosti předmětného platebního výměru, ale posouzení žádosti o vrácení přeplatku. Při vyřizování žádosti o vrácení přeplatku není správní orgán oprávněn posuzovat správnost pravomocně vyměřeného pojistného. Stejně tak ani soud při přezkumu rozhodnutí správního orgánu o vrácení přeplatku není oprávněn přezkoumávat zákonnost již pravomocného platebního výměru, na základě kterého měl tvrzený přeplatek vzniknout. Obdobně judikoval i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 9.6.2013, č.j. 1 Afs 85/2012-54.

V daném případě tedy správní orgány při zjišťování existence přeplatku dle soudu správně dospěly k závěru, že úhradou částky, na kterou žalobce poukazoval, nedošlo ke vzniku přeplatku na pojistném, neboť tato úhrada směřovala na uhrazení pravomocně vyměřeného pojistného a penále za roky 2007 a 2008. Ke dni podání žádosti žalobce o vrácení přeplatku tedy žádný přeplatek na pojistném neexistoval. Správní orgán nemohl tedy žádosti žalobce vyhovět.

Veškeré námitky žalobce jak ve správním řízení, tak v rámci podané žaloby směřovaly proti správnosti samotného vyměření pojistného za roky 2007 a 2008. Tyto námitky byly zcela

nemístné. V rámci správního řízení nemohly námitky směřující proti správnosti vyměření pojistného být zohledněny, neboť platila výše zmíněná presumpce správnosti správních aktů. V rámci soudního řízení pak nebylo možno k těmto námitkám přihlídnout, neboť posuzování skutečností, ke kterým se tyto námitky vztahovaly, nebylo vůbec předmětem správního řízení, které bylo předmětem soudního přezkumu.

Pro úplnost soud k námitce přezkoumatelnosti správních rozhodnutí uvádí, že prvostupňový správní orgán zcela trefně v odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na existenci pravomocného platebního výměru okresní správy na pojistné a penále za roky 2007 a 2008. Žalovaný se pak v žalobou napadeném rozhodnutí snažil bez ohledu na nemístnost žalobcových námitek s nimi vypořádat. Úplnost vypořádání se s těmito nemístnými námitkami soud ponechává stranou, ale konstatuje, že ve vztahu k existenci vratitelného přeplatku shledal soud i žalobou napadené rozhodnutí plně přezkoumatelným.

Na závěr soud poznamenává, že žalobce při své argumentaci v žalobě i ve správním řízení argumentoval závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28.8.2009, č.j. 4 Ads 114/2009-49. Tento rozsudek se však vztahuje na zcela odlišnou situaci, než byla v předmětném řízení. Závěr citovaného rozsudku je, že údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti bylo možné doložit i po podání přehledu o příjmech a výdajích osoby samostatně výdělečně činné, a to až do právní moci platebního výměru, kterým byla osobě samostatně výdělečně činné uložena povinnost zaplatit dlužné pojistné na důchodové pojištění. V posuzovaném případě však šlo o situaci, kdy byl již platební výměr na pojistné pravomocný.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku ad I. rozsudku podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly a ani je nepožadoval.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 22. dubna 2015

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová